

for 7—8—10 Mandater. Jeg tror altsaa ikke, at det af den Grund kan være alvorlig ment, at vi ikke skulde kunne gaa til Valg med den Valglov, vi i Øjeblikket har; det vil i alt Fald efter min Mening ingen demokratisk Regering kunne sige. I gamle Dage havde vi ikke Forholdstalsvalg, og man krævede uvægerligt fra demokratisk Side, at et Valg selv med de mindste Majoriteter skulde respekteres. I 1910, i 1913, i 1918 satte det Parti, der i dette Øjeblik er Regeringsparti, sig ogsaa til Rette paa et Mindretal og tog Magten. I 1913 sagde man til det daværende Ministerium, der var et Venstreministerium, at det godt kunde blive siddende, men Dagen efter Valget skrev man: Hvem har Magten nu? Det har vi; selv om vi ikke har haft tilstrækkelig mange Stemmer ved Valget, har vi Mandaterne. I den Forbindelse vil jeg ogsaa sige, at har det aldrig været saaledes før fra den Side, at man har regnet rent matematisk og sagt: Lad os regne og regne og regne og se, om vi ikke kan tage et enkelt Valgs Resultat og maale efter det. Det kan man selvfølgelig aldrig, man kan se, naar man tager en hel Række Resultater, hvor forskellige de kan blive. Men i 1914—15, da denne Sag var til Behandling her paa Rigsdagen, fremsatte det radikale Parti f. Eks. følgende Betragtning: Naar et Parti bliver repræsenteret paa en nogenlunde tilstrækkelig Maade, forekommer det mig — sagde den radikale Ordfører —, at det har Mulighed for at gøre en tilstrækkelig Indsats i Sagernes Gang. Han fremhævede i sin Tale udtrykkelig dette, at det, det gjaldt om, var, at man ikke blev kørt saa langt ud, som f. Eks. Højre er blevet kørt ud under tidligere Valg. Ellers kan man ikke komme ind paa de matematiske Betragtninger. Ogsaa fra socialdemokratisk Side var man under de Forhandsinger stærkt inde paa samme Betragtning. Jeg har nok set, at man senere fra visse Socialdemokraters og Radikales Side er mere optaget af Tallene og de teoretiske Betragtninger, som de kan give Anledning til.

Man hører ogsaa den Betragtning fremsat, at man skal absolut have en ny Valglov, fordi den nuværende Valglov vil tvinge til Alliance, det er en nødvendig Egenskab ved denne Valglov, og det vil blive anderledes, hvis vi faar en anden Valglov. Det er en ejendommelig Betragtning. For det første er den ejendommelig, naar vi ser historisk paa Sagen, thi vi har haft Valglove i mange Aar uden Spor af Forholdstalsvalg.

Vil man da sige, at under de Valglove var Socialdemokratiet evigt smedet til Alliance med Kapitalismen eller det radikale Parti evigt lænket til det socialdemokratiske Parti? Det antager jeg ikke, man vil hævde fra den Side. Men jeg vil ogsaa i denne Forbindelse minde om, at da vi i 1915 havde den Valglov til Forhandling, vi nu skal forhandle om at forandre, udtalte den socialdemokratiske Ordfører udtrykkelig, at hvis denne Valglov — og det var oven i Købet paa et Tidspunkt, hvor den indeholdt færre Suppleringsmandater end nu — gaar igennem, anser jeg Alliance for uigennemførlig, for upraktisk, for uheldig; han brugte meget stærke Udtryk. Men hvad skete? Før Valgloven var prøvet, før man kunde komme og sige: nu saa vi, at det og det Udfald fik man ved det og det Valg, havde vi alligevel Alliance, og man kan være ganske overbevist om, at saaledes vil det ogsaa blive i Fremtiden; man vil forbeholde sig til enhver Tid af helt indrepolitiske Grunde, indre partimæssige Hensyn at afgøre, om man vil have Alliance eller ikke Alliance.

Jeg mener da, at fra hvilken Side man end betragter hele dette Spørgsmaal, fra den politiske Side eller den valgtekniske Side eller ud fra de almindelige politiske og praktiske Kravs Side, hvorledes man end prøver denne Betragtning, der ligger til Grund for Forslaget om at forandre Overenskomsten af 1915 og forandre den tilmed saa væsentligt, som Lovforslaget kræver, maa vi dog erkende, at det rigtigste er at prøve Overenskomstens Valglov, alle 4 Partiers vanskeligt tilvebragte Overenskomstvalglov, prøve den endnu ved de forestaaende Grundlovs- og Genforeningsvalg og nøjes med at indføre de Ændringer, som er nødvendige for, at Sønderjylland hurtigt kan blive repræsenteret her paa Rigsdagen. Og jeg vil paa Venstres Vegne sige, at vi i saa Henseende er rede til at følge den Fremgangsmaade, Ministeren har anvist her i sine Forslag, idet vi forbeholder os at forhandle nærmere om Enkeltheder.

I Forslag A gaar Ministeren meget væsentligt bort fra Overenskomsten. Man vil se, at han foreslaar at nedlægge 4 Enkeltmandskredse og i Stedet oprette 4 nye Suppleringsmandater. Det forrykker hele det Forhold, man i sin Tid var inde paa, Forholdet med 1 Tillægsmandat for hver 4 Kredsmandater. Men det strider i Virkeligheden ogsaa ganske imod det Hensyn til Befolkningstætheden, man den Gang